

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczay-utca 8.
Kiadóhivatal: Landesmann III. és Társadnál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 20 korona. Félévre 10 korona.
Negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések díja centiméterenkint 20 fillér

A király akarja,

a nemzet nagy többsége kívánja hogy a jövő fejlődésnek a béke és a jogok demokráciájának harmonikus egyesülése adjon friss lendületet. Belső politikánk és külső helyzetünk irányának új pályája megindult történelmi útján, melyen uralkodó és népe egymást megértve és megbecsülve halad. Dőre és hasztalan próbálkozás oda állani a történelmi végzettség útjába, szemlélalom elleni harc bekapaszkodni a mult avult feltalásába és visszaforgatni a világot arra az utra, melyről a természetes előrelépés kilendítette.

A jogokat millió emberek követelik, akik öntudatra ébredtek és megbecsülten, emberi értéklésben akarnak dolgozni. A békét a népek kívánják és sürgetik, meg kell lennie előbb utóbb, mert a nagy háborus gépek olaja, a népek vértpusztító elszántága és áldozati készsége szűnőben van. Egy darabka idegen földért, melyet csupán az erőszak, a brutális letiprás joga kapcsol hozzánk, nem akarnak már szenvedésekkel fizetni. A véres vetés nemis gyümölcsöt akarják aratni, békét óhajt a világ. Győzelmek legyvereink dörgéséből már nem a háboru véres himnusza, hanem a béke lángy melódijája csendül ki. Szuroynaink hegyén a béke jó reménye csillog és a guzsbakötött akaratan idegen népek felénk figyelnek, akik kelet felől a világ nagy megváltását hozzuk.

Minden reményünk megvan rá, hogy a legszebb tavasz jön most, várt ajándékával a megváltó békével. A fegyverek elpihennek és itthon a megbecsült, jogaihoz jutott nép hozzáfoghat nemsokára a munkához, melynek szerszáma már negyedik éve pihennek, és a mely nemis szerszámokat oly hosszú idő óta az öldöklés eszközei helyettesitenek.

A sokat szenvedett ország vérző sebei lassan behegednek, a bánat könnyeit az öröm könnyei fogják felváltani, és a bánatos orcákra a fájdalom sápadtsága helyett az élet pirját fogja a jövővendő ráfesteni.

Nagy lesz Magyarország, határait bár nem fogják idegen tengerek határolni, boldog lesz, boldoggá fogja tenni az hatalmas lendületteljes fejlődés a melynek útját, öntudatra ébredése, jelölte ki a számára.

Mindenki igénybevehető a mezei munkáknál a földmivélségi miniszter erélyes rendelkezése.

— jan. 30.

Mezőssy Béla földmivélségi miniszter komoly, minden részletre kiterjedő alaposítással készített rendelkezést intézett most a vármegyéhez és ebben a rendelkezésben rámutat azokra a tennivalókra, amelyekkel az idegi mezőgazdasági munkálatok elvégzését biztosítani lehet. A miniszter különösen hangsúlyozza, hogy nem szabad megmunkálatlan földnek maradni az országban és éppen ezért az alapánnak kivételes fölhatalmazást ad arra, hogy a mezőgazdasági munkálatok elvégzésének biztosításánál fölháznál mindenki, aki itthon van. A miniszter így kezdi nagyfontosságú rendelkezését:

A háboru hosszú tartama folytán a mezőgazdasági munkák ellátása körül állandan fokozódó nehézségek következtek be. Ezen nehézségekkel szembeállítva a valóságossággal, hogy a jövő gazdasági évben még az eddigig is csakélyebb munkaerő fog rendelkezésre állni; ezért szükség van arra, hogy a még otthon levő munkaerő teljes és tervszerű kihasználására minden előkészület megtegyünk.

A magyar gazdaságközönség, amely eddig is a hazafias kötelességtudás ragyogó példájaként teljesítette feladatait, kétségtelenül ezennel is erélyen teljes megfeszítésével azon lesz, hogy a jövő évi termés biztosítására szükséges és eddig el nem végzett munkák ellátásának és bizton számított arra, hogy a közigazgatási hatóságok a nehézségek elhárítása érdekében fokozott buzgalommal és a súlyos viszonyoknak megfelelően erénytelen kitarással fogják a gazdaságközönséget támogatni.

Meg vagyok győződve arról is, hogy a birtokosok, kisebb gazdák és gazdasági munkások úgy mint eddig, is, a legtöbb helyen a termés előkészítésre és birtoklásra érdekében a gazdaságközönség érdekében egymást kölcsönösen meg fogják segíteni. Ha azonban ez bárhol bármily okból nem állna be, valahol az együttműködés hiánya folytán a munka felemlakadna, ha kicsinyes önző szempontok a nagy munka végrehajtását gátolnák, ott a hatóságoknak törvényekben nyert felhatalmazással élve teljes szigorral kell eljárni.

Részletesen intézkedik azután a miniszter arról, hogy kell a rendelkezésre álló munkaerőt fölháznál és hangsúlyozza, hogy elsősorban a hadrakeltnek kellő munkaerő nélkül visszamaradt családtagjaira és olyan

kiskorúakra, nőkre, munkaképtelenekre és kisbirtokosra kell tekintettel lenni, akik földjük művelésénél segítségre szorultak.

Közi azután a miniszter, hogy A közérő kirendelésének, illetőleg a személyes és egyéb szolgáltatások elrendelésénél természetesen figyelembe kell venni, hogy saját gazdasági munkáját a legrövidebb idő alatt kiki elvégezhesse, az azonban nem szabad eltérni, hogy ezen a címen a munka szándékos elhúzásával bárki is kivonhassa magát a közkötelesség teljesítése alól. A közigazgatási hatóság és a községi előjáróság vonatkozás, vagy másrészt esetében a szolgáltatásokat kényeszereszközök alkalmazásával is teljesíthetetik, az pedig, aki a közigazgatási hatóságnak rendelkezését megszegi, az 1914. L. t. c. 9. szakasza értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A meglévő munkaerő legjobb felhasználása érdekében az első fokú közigazgatási hatóság abból a célból, hogy a községi határban a gazdasági munka elvégzése biztosítottassék, a nagyobb községek egész határát körzetekre ossza fel és minden körzetben egy tapasztaltabb értelmesebb gazdát jelöljön ki, akinek az lesz a feladata, hogy pontosan megállapított működési körzetében érdekközönség, érdekközönség alapján a gazdasági munkák elvégzését a rendelkezésre álló munkaerő legjobb kihasználásával biztosítsa és általában a gazdasági munkák menetét úgy irányítsák, hogy a lehetőleg képest minden talpaltatnyi föld megmunkáltassék és minden termény betakarítottassék.

Ezek a körzetekben intézkedésre hivatott munkavezetők, a felmentettek sorából jelölendőek ki, ebbeli működésük a felmentésre vonatkozó revidisio javaslatoknál feltüntetendő.

A munkavezetők ebbeli működésük közben a legmesszebbmenő és legerélyesebb hatóság támogatásban részesítendőek, hogy a rájuk bízott feladatukat a gyakorlatban keresztelvéthessék.

A személyes szolgáltatások igénylése tekintetében felhívja a figyelmet azokra, akik a katonai szolgálat alól felmentést kaptak, mert ezektől méltan meg lehet követelni, hogy saját gazdasági teendőik gyorsabban való elvégzése után erejüket s idejüket a köztermelés érdekében a hatóság felhívásnak megfelelően, sokszoros buzgalommal fordítsák az ország javára.

A föltűtte komoly rendelkezés szavakkal végzi utasításait a miniszter:

Általában arra kell törekedni, hogy az itthonlévő férfiak, asszonyok, gyerekek sokszorosan fokozott szorgalommal dolgozzanak, ahol lehet gazdasági gépek munkáját vegyék igénybe s általában az legyen a vezető felfogás, hogy most nem az a fontos, hogy minden gazdaságban mindenféle munka az eddigi szokás szerint végeztesse, hanem az, hogy a béke és időben különben célszerű és hasznos, de közvetlen hatásában ma kevésbé fontos és később is pótolható munkák elhagyásával minden kicsi és nagy gazdaságban, egymás megsegítésével azokat a munkákat végezzék el, amelyek a termés előkészítése és betakarítása érdekében mulhatatlannul szükségesek.

A háboru óta a magyar gazdaságközönség a közigazgatási hatóságokkal együtt a gazdasági szolgáltatásoknak szinte hihetetlen méreteit teljesítette. Az eddigi tapasztalatok alapján meg vagyok győződve arról, hogy az otthon maradt lakosság erőinek teljes megfeszítésével ki fogja küdeni a gazdasági haros döntő csatájában a győzelmet.

— jan. 30.

— Windischgrätz Lajos herceg lett Hadik János grófnak utoda a közlelmzési miniszter-ségben. A fiatal herceg politikai hitvallását, erős magyar érzelmeit ezuttal ismerteti feleslegesnek tartjuk, mert eddigi működése alatt kellő képet alkotott már arról a vármegyeg egész közönsége. A tapasztalatok szerint bizonyos hogy avval a külső politikai kénysszerrel szemben, a melynek Hadik-János gróf nem volt hajlandó behodolni és a melynek minden nyomása dacára az ország népének érdekeit megtudta védelmezni, Windischgrätz Lajos herceg is kellő erélyvel fog tudni ellenállani, és meg fogja oltalmazni annak a népnek érdekeit a mely nép a világháboru diadalmának kivívásában, mindenféle áldozatokban legtöbbet áldozott. Ebben a szent meggyőződésben köszöntjük Windischgrätz Lajos herceget, tényesen indult politikai karrierjének delelőjén.

Uj pénztárjegyek.

A papirpénz csökkentése

— jan. 30.

Az Osztrák-Magyar Bank, hogy a forgalomban levő bankjegyek mennyiségét csökkentse, elhatározta, hogy kamatozó pénztári jegyeket fog kibocsátani. Eddig ugyanis az Osztrák-Magyar Bank a nála elhelyezett pénzek után kamatot nem fizetett, a nagy bankjegymennyiség birta rá hogy

igénybe vegye a bankszabadalomban biztosított jogát, hogy kamatozó letéteket fogadjon el.

A tervet eszerint kívánatra a nála elhelyezett pénsek után pénz tárfjegyeket bocsát ki majd mérsékelt kamattal, és néhány hónap múlva visszafizeti a betevőnek a pénzt. Ez által a bankok bankfelütlemelett pénz elhelyesztését nyer és mind az állam az Osztrák-Magyar Banktól kölcsönt kér, a jegybank nem bocsát ki újabb bankjegyeket, hanem a pénztárfjegyeket felgyülemelt pénzt adja oda és ezzel nem szaporítja az aranyt is túl sok bankjegyet. A bank pénztárfjegyei csak nagyobb összegekre fognak szólni, a legkisebb 500 koronás lesz nehogy bankjegyként legyenek használhatók. Hogy azonban a pénztárfjegy tulajdonos szükség esetén lejárta előtt pénzhez juthasson, a pénztárfjegy lezárástól ható lesz mint a váltó.

Az Osztrák-Magyar Bank pénztárfjegyei kettős ólt szolgálnak: azáltal hogy a forgalomban lévő nem szükséges bankjegyek mennyiségét csökkentik, utalásokat megjavítják és az államnak új hitelforrást is nyújtanak.

A Ludvig bakák hadi estélyéről.

Megrendezte: „Sátoraljaújhelyi ált. jótékony nőegylet“

— jan. 30.

A háboru folyamán emberéletben szenvedett veszteségeinkről az eddigelő nyilvánosságra jutott adatok, a magyarság szempontjából szomorú bizonyossággal szolgálnak. Az istenkisérő erőkitetésben régi nemzeti tradíciókhoz híven ezuttal is előjáró példát statuált nemzetünk, lobogó lelkesedéssel áldozva fel színt virágát, a háboru molochjának.

Azonban a szent áldozások bizalomteljes reménységgel kecsegtetnek. A kiömlött tenger vér egy boldog, békeben fejlődő sértetlen Magyarországnak lesz meleg ágya, a sok hősi halált haltak a késő utódok örök eszményei maradnak, a kiket halottaikban tisztelni hazafias kötelesség: hátrahagyottainkról gondoskodni pedig mindenek felett járó erkölcsi kötelességünk lesz.

Ez az emberi lélekből fakadó morális kényszer adott impulzust, arra, hogy megalakítsák az ezredékből elesettek özvegyeinek és árváinak segélyezését célzó alapot, a magyar testvéri becsület alapját.

A 65. Ludvig bakák testvérek voltak rohamokban, ágyu és puskatűzben, egygék voltak a halálban, nagyok a honvédelemben, nagyok az emberszereteten terén, a testvéri együttérzésben. Megalapítják ököis a Ludvig bakák özvegyeinek és árváinak alapját, és Zemplénvármegye, Sátoraljaúj-

hely város nemesen érző közönségéhez, mint olyanhoz fordultak anyagi támogatásért, akiknek fiait ott küzdenek a Ludvig bakák oroszlánjai között.

A kérő szó meghallgatásra talált, a város minden lakója szíves készséggel siet a kérők segítségére hatalmas összegyűjtött összeggel szaporítva az özvegyek árvák alapját.

Azonban nemcsak magánosok hanem egyesületek is igyekeznek az összeget szaporítani. Így az Ált. jót. nőegyl. hadi estélyt rendez, melynek jövedelme szintén a Ludvig bakákra illeti. Ez az estély tegnap este játszódott. Le lényes keretek között a városi színházban erről fogunk alábbiakban beszámolni.

Az természetes, hogy a színház zsúfolásig megtelt, szép lányaink asszonyaink a Ludvig bakák segítségére siettek, készkötte a hárszoposát a kellemessel, kihasználni igyekezve a régen nélkülözött alkalmat, villanyvilágítás mellett, záróra korlatozás nélkül, reggelig táncolni.

A tükörlétséggel megrendezett estély első száma Hornyay Róza prologuszerző szavata volt. Szávay Gyula versét „A legszebb dal“ t mondta el, átérzve a költemény intencióját, érvényre juttatva a vers szépségét, majd Dongó Gyula szubrettéket megszágyentő ügyességével adott elő az „Obsztó“-ból ének és tánc jeleneteket. Örissi taps volt a jutalom. Villanyi Andor „Attak“ című darabját, Dr. Berger József, Pintér Viktor, Izsóy Andor játszották el. A tányéket regisztráljuk akkor, midőn megállapítjuk, hogy egy a külsőt megjelenést, előadói ügyességét tekintve, jobb kezükbe nem is kerülhetett volna a szép asszony szerepe. Pintér Viktor aranyos kis huszár volt, remekelt, Izsóy Andor kisszerépből pompás alakult csinált. Még zuzott a taps a mi or a fűgöny újra felebbent és kipattant a színpadra Nagy Babszi. Spanvol táncot lejárt olyan rutinnal, graciaiosással a milyennel csak hivatásos táncművésznők tudnak eldicsekedni. Tombozó taps orkán hangzott el a tánc nyomában és bájos fiatal művésznő ismételti volt kényszerült.

A műsor második részének első száma, Gábor Andor „Vetélytársak“ jelenete volt. Rispásky Margit, Dongó Gyula a két női szerepben, Mattya sovszky Kálmán mint zugsführer ideális alakítást nyújtottak. Az ő művészetüket nem első ízben honorálja az őszinte elismerés tapsa. Ezután Cséry Elek női száma következett, klasszikus darabokat, majd magyar nótákat énekelt, frenetikus hatást kiváltva. Hangja izmos, árnyalatoktól mentes és minden fekvésben egyformán üdén erőteljesen cseng. Pintér Jenő karikatúrát volt a műsor következő száma. Pintér kiforrott tehetségű művészesember, a gunymaró ironjával rajzol, anélkül azonban, hogy rögzítésű hántók vagy sirtők volnaának. Az előadás befejezése után Barthos Margit, Bodor Lenke, Pintér Helén, Vadász Böske, Nyomárkay István, Pintér Jenő, Mattya sovszky Kálmán, Becske Kálmán elegáns kitűnő együttműködéssel, modern táncokat mutatnak be. A közönség hatalmas tapsal köszönte meg a produkciót a táncos párok viszonásul megismételték a táncot.

Az ének számokat rongorán ösv. Schwarozerné és Molnár Gyuláné kísérték megértően tökéle-

tesen, az előadást Izsóy Zoltán rendezte, a töle megszokott művészi éresekkel.

Az előadás után a nagy közönség együtt maradt, és virradatig tartott a tánc, a legjobb hangulatban.

Ünnepnap: Vasárnap városunkban volt Kassa illustris püspöke, hogy a mi Nagyasszonyunknak, Széchenyi-Wolkenstein grófnénak a legmagasabb pápai elismerést, a Pro eclesia et pontifice rendjelét átadja.

Dr. Fischer-Colbrie titkos tanácsos, püspök, Tost Barna kassai kanonok-plébános kíséretében jött és Payer Ferenc esperes plébánosunk vendége volt.

A rendjel átadása a plébánia templomban a vasárnap délelőtti mise keretében folyt le. A templom szentélyét az ünnepelelt rokonsága töltötte be, sorakban láttuk özv. Sennyei Pálné bárónét, Sennyey Gézáné grófnét s gyermekeit, Wolkenstein Öszvald, Gróf Széchenyi György tőispán és neje, Báro Sennyey István és neje, Sennyey Béla és Pál Berchold Kázmér gróf, Vécsey bárót stb. stb.; az ünnepelelt tisztelőinek tömege a templomot betöltötte.

Evangeliumkor Fischer-Colbrie püspök a szószékre lépett és magas lendületű imaszerű beszédet mondott a békéről. „Mint Noe a vízőzön idején úgy küldi most a Béke fejedelme a vérzőzön felé galambjait, de azok még nem találtak meg az olajágat.“ Azután Széchenyi-Wolkenstein grófné érdemei előtt fejezte ki, hogy a szentatyja mint saját főpásztori elismerését. Megható jelenet volt, amikor a Grófné a főpap elé járult s az érdemejei sorába oda-tűzte a pápai érdemrendet.

Ebédre a püspök urat főispánunk látta vendégül, benne régi mesterét szép pohár köszöntőben üdvözölte.

Délután a népkönyhát és a dohánygyári korbáhat látogatta meg a püspök, 5 órákor pedig a kath. Növédő Egylet diszgyülésén veit részt, ahol illustris társaság körében elsönek Payer elnököl esperes plébános tartott magas szárnyalás beszédét, annak keretében ünnepele az egylet védnökét, Széchenyi-Wolkenstein grófnét. Majd Kocsis János hitoktató káplán tartotta meg ünnepi előadását, a társadalom bajairól. Végül nagy lelkesedés és ünnepelel közepette Fischer-Colbrie püspök is felszóla, tömören válaszva azon nagy fejleményeknek jelentőségét, amelyek a közel jövőben ugyszólván át fogják gyurni egész szellemi világrendünket. Ennek a gondolatnak a keretében foglalkozott a választó joggal, a kath. automoniával és a sajtóval, érintve sok nagy kérdést amelyek az átalakuló világ lelkét foglalkoztatják.

Az emelkedett színvonalú gyűlés után Széchenyi-Wolkenstein grófék látták vendégül a püspököt, aki kíséretével este hazautazott.

A megyés püspök utja most is diadal út volt. Fenkölt és szeretetreméltó egyéniségét városunk közönsége hódoló tisztelettel vette körül.

Felölös szerkesztő: Landosmann Miksa,
Szerkesztő: György Lajos.

Kázi kisasszony kerestetik idősőbb házaspárhoz, ki elsőrendű főzést vállal. — Értekezni lehet Zsolczay Kajosné-nál Deák-utca 6. szám.

Malomipari és Áruforgalmi R. T.

Budapest, V., Gizella-tér 3.

Sürgőnyczim: Malombank. • Telefonszám: 134-94.

Konyhakerti magvakat
míg a készlet tart,
napi áron szállítunk.

A nagy maghiányra való tekintettel,
a rendelések csak a beérkezés
sorrendjében vehetők figyelembe.

Csiraképességért, tisztaságért szavatolunk.

Óvás!

Rájöttem, hogy az általam gyártott
„Modiano-Clubspecialité“-szivarok művelőnek

utánzatai vannak forgalomban, amelyek ellen egyedüli
védelem a védjegy az aláríráson pontos megfigyelése.

S. Modiano

A VEDJEGY.